

10 PÅSTÅENDE & fakta

om asylsökande
och flyktingar

10 PÅSTÅENDE & fakta

Innehåll

1. “ De asylsökande som rör sig i Europa missbrukar asylsystemet och sysslar med ”asylshopping”. “ **4**
  2. “ De asylsökande som anländer utan behövliga dokument och pass är olagliga flyktingar. “ **5**
  3. “ Asylsökandena flyr fattigdom i sina hemländer och söker efter ett ekonomiskt bättre liv. “ **6**
  4. “ Till Finland kommer många sk. ankarbarn. De är sända till Finland så att föräldrarna skall kunna komma efter. “ **7**
  5. “ Bland de asylsökande finns det farliga terrorister och brottslingar, vilka inte borde släppas in i Finland. “ **8**
  6. “ Till Finland kommer fler och fler asylsökande och flyktingar. “ **9**
  7. “ Flyktingarna tar finländarnas arbetsplatser. / Flyktingar vill inte arbeta. “ **10**
  8. “ Flyktingarna i Finland lever bara på socialskydd. “ **11**
  9. “ Flyktingarna är friska, unga män, som borde kämpa i sina hemländer. “ **12**
  10. “ Europas gränser blöder. Europa fylls av flyktingar och asylsökande. “ **13**
- Begrepp **15**
- Statistik **16**
- Ytterligare information **18**

PÅSTÅENDE 1.

“ De asylsökande som rör sig i Europa **missbrukar** asylsystemet och sysslar med ”asylshopping”. “

Fakta 1.

Många av de asylsökande som anländer till Europa har lämnat allt bakom sig och är rädda för att tvingas återvända till sitt hemland. Då ansökan om asyl förkastats i det första EU-landet är för många det enda kvarvarande alternativet att fortsätta sin färd till ett annat land och hoppas att där få ansökan beviljad.

Det är ett allmäneuropeiskt problem att asylsökande flyttar från land till land. För de som söker asyl är företeelsen en mänsklig **tragedi**. De asylsökande som under långa tider åker omkring i Europa hamnar i en desperat situation, och mår mycket dåligt. Bland annat de barn som söker asyl har nu sämre hälsa än tidigare.

Enligt den så kallade Dublin-förordningen är det EU-land, i vilket en asylsökande först söker asyl, även skyldigt att handlägga ansökan. EU:s medlemsländer tillämpar dock kriterierna för skydd av flyktingar mycket varierande. Allt fler asylsökande försöker söka skydd under ett annat EU-lands lagar efter att ha fått ett negativt beslut.

Asylansökningar avslås även fastän de asylsökande inte kan sändas tillbaka till sina hemländer, då säkerhetssituationen i hemländerna är för dålig. I många EU-länder uppmanar myndigheterna helt enkelt de asylsökanden som fått negativa beslut att ge sig iväg från landet. Gemensamma spelregler för hur återsändningen skall ske eller stödda program för att sända tillbaka de människor som skulle ha en möjlighet att återvända hem finns ännu inte i EU. I många länder lämnas människorna vind för våg efter ett negativt asylbeslut.

UNHCR/ T. Makeeva

PÅSTÅENDE 2.

“ De asylsökande som anländer utan behövliga dokument och pass är **olagliga** flyktingar. “

Fakta 2.

Det finns inga olagliga flyktingar. En person som söker om asyl i ett land uppehåller sig alltid legalt på landets territorium, även om inresan i landet skulle ha skett med olagliga medel. Sättet för inresa får inte heller, enligt flyktingrättens regler, påverka bedömningen av om personen skall beviljas asyl eller inte. Att bli eller vara flykting är aldrig ”illegalt”.

Ofta har flyktingarna inte haft någon möjlighet att i hemlandet ordna med behövlig dokumentation innan avfärden. Ifall hemlandets myndigheter **förföljer** flyktingen kan det vara omöjligt för denne att få ett pass av samma myndigheter. Att skaffa ett visum till ett främmande land kan vara farligt, eller så beviljas helt enkelt inga dylika visum alls. På grund av omständigheter som dessa tyr sig många asylsökande till smugglares hjälp eller försöker fly med hjälp av förfalskade dokument.

I kampen mot den illegala immigrationen är det lätt hänt att skyddet för flyktingar glöms bort. I kampen mot illegal immigration gör man ingen skillnad på immigrant eller flykting. Enligt förbudet mot återsändande får ingen sändas tillbaka till ett område, där han eller hon hotas av förföljelse, tortyr eller annan omänsklig behandling.

UNHCR/ P. Smith

PÅSTÅENDE 3.

“Asylsökande flyr **fattigdom** i sina hemländer och söker efter ett ekonomiskt bättre liv. “

Fakta 3.

Allvarliga väpnade konflikter och människorättskränkningar händer ofta i världens fattigaste länder. Fattigdom underlättar för krig och **konflikter** att rota sig i ett land. Detta är orsaken till att största delen av de asylsökande som kommer till Finland och Europa kommer från fattiga länder. Fattigdom i sig ger hur som helst inte rätt till asyl. Om den dåliga levnadsstandarderna är det enda skälet till ansökan om asyl, avslås ansökan.

En del av flyktingarna reser vidare från det första land till vilket de haft möjlighet att fly, om de inte fått tillräckligt skydd i detta första land. Till en flyktings rättigheter hör bland annat att få tjäna sitt eget leverne, men i praktiken är detta ofta inte möjligt i de förhållanden som ett flyktingläger erbjuder. Det uppskattas att kring sju miljoner flyktingar har bott i läger över tio år.

Även Finland har tagit emot exempelvis afghanska flyktingar från flyktingläger i Iran, eftersom dessa flyktingar har behövt speciellt skydd och har inte fått sådant i det första flyktlandet, Iran. Barn, kvinnor och barnfamiljer är ofta de som är i behov av speciellt skydd.

UNHCR / L. Åström

PÅSTÅENDE 4.

“ Till Finland kommer många sk. ankarbarn. De är sända till Finland så att föräldrarna skall kunna komma efter. “

Fakta 4.

De ensamkommande asylsökande barnen är en speciellt utsatt grupp bland de asylsökande. I bakgrunden till flykten för barn finns ofta inbördeskrig eller någon annan allvarlig konflikt.

Årligen har till Finland under de senaste åren kommit kring 100 – 200 barn som söker om asyl utan sina föräldrar eller andra vårdnads-havare. Årligen i Europa söker ungefär 10 000 – 20 000 barn asyl utan sina föräldrar. Till Finland kommer barnen oftast från Afrika eller Asien till exempel från Somalien, Irak och Afghanistan. Många av barnen har varit med om väpnade attacker och strider, de har flyttat omkring från ställe till ställe och deras familjemedlemmar och vänner har dött eller försvunnit. Ofta har någon av barnets föräldrar eller någon annan släkting beslutat sända iväg barnet till ett säkert land.

Om barnet är i behov av internationellt skydd och barnet inte kan sändas tillbaka till sitt hemland, så har barnet **rätt** att få sina föräldrar och minderåriga syskon emottagna i Finland. Många av de barn som ensamma söker asyl i Finland får dock avslag på sin ansökan, eller sänds på basen av Dublin-förordningen tillbaka till ett annat EU-land. Endast en del av de barn som kommer till Finland får ett uppehålls-tillstånd som berättigar till familjeåterförening. Om barnet som kommit till Finland ensamt hinner fylla 18 år innan beslut med anledning av ansökan om asyl fattas har han eller hon inte längre rätt till familjeåter-förening utan att hans eller hennes inkomster räcker till att försörja familjen.

Barn bör skyddas förutom som flyktingar, även som barn. Enligt FN:s avtal om barns rättigheter har barn rätt att få speciellt skydd och stöd. Stater bör handla så att barnens rättigheter och barnets bästa för-verkligas.

UNHCR/ T. Makeeva

PÅSTÅENDE 5.

“ Bland de asylsökande finns det farliga **terrorister** och brottslingar, vilka inte borde släppas in i Finland. “

Fakta 5.

Stater har en rätt och är också skyldiga att skydda sina medborgare från terrorism. I aktionerna mot terrorism bör man dock vara uppmärksam på att också de mänskliga rättigheterna förverkligas. Endast med hjälp av respekt för de mänskliga rättigheterna kan riktig säkerhet byggas upp.

Syftet med asylsystemet är att erbjuda skydd åt människor, som är i fara att bli förföljda eller utsatta för **människorättskränkningar**. Flera människorättsdokument garanterar individer rätten att söka asyl, och kampen mot terrorism får inte vara ett hinder för att utöva denna rättighet.

I asylsystemet finns det inbyggt en rad effektiva sätt att motarbeta felanvändning av systemet. Under ansökningsprocessen är de asylsökande i kontakt med flera olika myndigheter och deras bakgrund utreds i detalj innan man fattar beslut med anledning av deras ansökan. De så kallade exkluderings-klausulerna som finns inskrivna i Genevekonventionen garanterar att flyktingstatus inte beviljas åt tungt belastade kriminella. Samma exkluderings-klausul finns i Finlands utlänningslag också.

Om det till Finland anländer en asylsökande som misstänks för allvarliga internationella brott är det Finlands skyldighet att undersöka saken och vid behov ställa den misstänkta inför rätta.

PÅSTÅENDE 6.

“ Till Finland kommer fler och fler asylsökande och flyktingar. “

Fakta 6.

Till Finland anländer endast **1-2 procent** av alla de asylsökande som kommer till den Europeiska unionen. Årligen söker ungefär 3000 – 4000 personer asyl i vårt land. Finland är ett avlägset land, dit det är praktiskt svårt för en asylsökande att ta sig. Gränserna bevakas och man kommer inte in i landet utan visum om man kommer från ett land utanför EU. De asylsökande som kommer via ett annat EU-land återsänds snabbt till detta första land. Någon större förändring i antalet asylsökande har inte skett under de senaste åren.

Förutom asylsökande tar Finland även emot flyktingar via den kvot man kommit överens om med UNHCR och genom familjeåterföreningsprogrammet. Flyktingkvoten har under många år varit 750 flyktingar per år. Under de senaste åren har kring 200 – 400 personer årligen anlänt till Finland som familjemedlemmar till flyktingar här. Om man även räknar med dem som via en ansökan om asyl får stanna i Finland, har det årliga antalet mottagna flyktingar under de senaste åren i Finland varit under 2000 flyktingar. I en internationell jämförelse är Finlands flyktingmängd ytterst liten.

PÅSTÅENDE 7.

“ Flyktingarna tar finländarnas arbetsplatser. / Flyktingar vill inte arbeta. “

Fakta 7.

Arbetslösheten i Finland kan inte skyllas på flyktingarna i vårt land. Till Finland har från och med början av 1970-talet anlänt ungefär 26 000 flyktingar. Arbetslöshetsgraden bland invandrare och flyktingar är avsevärt större än hos grundbefolkningen. Flyktingarna kommer till vårt land utan kunskaper i finska eller svenska, som ju ofta är en förutsättning för att få arbete här. I statistiken syns dock flyktingarna som **arbetslösa** arbetssökanden innan de ens har en realistisk möjlighet att få ett arbete här. Också fördomar och rasism påverkar möjligheterna att få ett arbete. Faktum är att ju längre flyktingarna bott i Finland desto bättre är möjligheterna att få ett arbete.

Också språkkunniga invandrare och flyktingar arbetar i yrken som andra inte vill veta av, för att de antingen är dåligt betalda eller för att yrket har ett dåligt rykte. Många av invandrarna har en hög utbildning i bagaget från sitt hemland, eller har till och med utbildat sig vid en finsk inrättning. Det är slöseri att inte använda sig av invandrades kompetens på samma gång som man talar om arbetskraftsbrist i vissa yrken och i framtiden mer allmänt då de finska arbetskraften blir äldre och äldre.

PÅSTÅENDE 8.

“ Flyktingarna i Finland lever bara på **socialskydd**. ”

Fakta 8.

Många flyktingar skäms över att leva på socialbidrag och försöker hitta ett arbete, fastän det skulle vara dåligt betalt. Varje människa, också flyktingar, har vissa grundläggande mänskliga rättigheter, såsom rörelse- och religionsfrihet, och rätten till ett familjeliv. Också det finska arbetslöshets- och socialskyddet följer jämlikhetsprinciperna inom mänskorrättssystemet, vilka även är garanterade i vår grundlag. Flyktingarna får samma service hos Arbetskraftsmyndigheterna och folkpensionsanstalten som övriga finländare. En arbetslös arbetssökande flykting får sålunda samma arbetslöshetsunderstöd och arbetsmarknadsunderstöd som en finländare. Också gällande exempelvis bostadsbidraget, moderskapspenningen och utkomststödet är reglerna de samma för en flykting som övriga finländare. Flyktingarna betalar skatt på den inkomst de har.

Det stöd som beviljas asylsökanden är 15 procent lägre än **minimiutkomststödet**, eftersom asylsökandena har möjlighet att bo på mottagningscentraler. En asylsökande får börja arbeta efter tre månader i Finland. I detta skede betalar de skatt på sin lön och får inte heller något extra stöd.

En negativ inställning till flyktingar motiveras ofta med att det i Finland finns många som har det dåligt ställt, och att hjälpen först borde ges åt dessa. Finland hör till världens rikaste länder och hos oss finns det inte förföljelse och fattigdom på samma sätt som i flyktingarnas hemländer. Finland har en skyldighet att hjälpa förutom sina egna medborgare även de, som inte är säkra i sitt eget land. Den finländska flyktingpolitiken är inte ett skäl till orättvisorna, bostadslösheten eller arbetslösheten som finns i Finland. Missförhållandena är i samhället ett strukturellt problem som man kan påverka genom samhällspolitik.

PÅSTÅENDE 9.

“ Flyktingarna är friska, unga män, som borde **kämpa** i sina hemländer. “

Fakta 9.

Av alla flyktingar i världen är ungefär 80 procent **kvinnor** och minderåriga. Av de flyktingar som kommer till väst är andelen kvinnor och barn mindre. Detta är ofta på grund av att resan till väst är säkrare och lättare att ta sig igenom för män.

Krigsföringen har ändrat form. De krig som i dag producerar flyktingar är inbördes konflikter, i vilka andelen civila offer är stor och där de civila oftast är måltavlor för våldsamheterna. Konflikterna har ofta börjat efter våldsamma maktövertaganden, och då är alla anhängare till de förra makthavarna i fara. Också förföljelse på grund av kön eller sexuell orientering är omständigheter som ger upphov till flyktingar.

Den som förföljer kan också vara en organisation eller privatperson, som den egna staten inte kan erbjuda skydd emot. Flertalet flyktingar kommer från länder som slitits sönder av inbördes konflikter, såsom Afghanistan, Sudan eller Demokratiska Republiken Kongo.

PÅSTÅENDE 10.

“ Europas gränser **blöder**.
Europa fylls av flyktingar och
asylsökande.

“

Fakta 10.

Antalet människor som söker asyl i Europa har under de senaste åren **minskat avsevärt**. Till exempel år 2004 anlände 282 000 sökande till unionen, vilket var 19 procent färre än föregående år, om man räknar med alla 25 medlemsländer. Också antalet flyktingar globalt har minskat.

Till exempel är antalet flyktingar från Afghanistan och Irak på stadig nedgång. Det som mest påverkar antalet asylsökande är hurudana kriser och konflikter som är på gång i världen och hur återvändandet efter kriser kommer igång. Flest asylsökande kom till Europa efter kriget i Bosnien i början på 90-talet.

Europas gränser är väl bevakade. Detta har lett till att de asylsökande som söker skydd på den Europeiska unionens område ofta anförtror sitt liv åt smugglare. Och eftersom de domar som ges för människosmuggling har blivit allt hårdare, har smuglingen blivit allt farligare. Många har mist sitt liv på resan till Europa.

ASYLSÖKANDE OCH FLYKTINGAR
Begrepp.Statistik.Mera info.

Begrepp

FLYKTINGSKAP

Flykting

är en person som åtnjuter internationellt skydd i ett annat land än sitt hemland. Han har flytt från människorättskränkningar, krig och oroligheter i hemlandet. Han har blivit tvungen att lämna sitt hemland för att han har välgrundade skäl att frukta förföljelse. En flykting är förföljd på grund av sin ras, nationalitet, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin politiska uppfattning.

Internflykting

är en person som blivit tvungen att lämna sitt hem, men inte lämnat hemlandet. En del är tvångsförflyttade från hemorten, en del har flytt från landets inbördes konflikter. Uppskattningsvis finns det över 25 miljoner internflyktingar.

Asylsökande

är en person som söker skydd i en främmande stat. I Finland kan man söka asyl genast vid gränsen eller hos polisen när man väl är inne i landet. En asylsökande kan beviljas flyktingstatus, baserat på personlig förföljelse eller uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov, när han är hotad att utsättas för omänsklig behandling i hemlandet. Enligt finländsk lag kan den sökande också beviljas uppehållstillstånd på basen av individuella humanitära skäl eller tillfälligt uppehållstillstånd, ifall det är omöjligt att återvända till hemlandet.

Kvotflykting

Finland tar årligen emot en viss mängd flyktingar. År 2006 är flyktingkvoten 750. I Finland beviljas flyktingstatus till kvotflyktingar som kommit genom FNs flyktingkommissarie UNHCR.

Statistik

Världens flyktingar

Inom UNHCRs mandatkrets fanns det år 2004 över 19 miljoner flyktingar. Flyktingarnas ursprungsland var Afghanistan (2 084 900), Sudan (730 600), Burundi (485 800), Demokratiska republiken Kongo (462 200), Somalia (389 300) och palestinier (350 600).

Det fanns över 25 miljoner internflyktingar. Det är svårt att föra statistik över flyktingar inom sitt eget hemland, men uppskattningsvis finns det flest flyktingar i Sudan, Demokratiska republiken Kongo, Colombia, Uganda, Irak och Algeriet.

Flyktingar i Finland

Sedan 70-talet har det allt som allt kommit ca. 26 000 flyktingar till Finland. De största flyktinggrupperna är somalier, irakier, medborgare i fd Jugoslavien, iranier och afghaner.

Familjeåterförening

Genom familjeåterförening kan en flykting få sina nära anhöriga till Finland. Som nära anhörig räknas make och minderåriga barn. Genom familjeåterförening anlände år 2004 allt som allt 148 familjemedlemmar till flyktingar. Under det senaste årtiondet har det årligen kommit ca 150-500 familjemedlemmar.

Asylsökande

År 2004 kom det 3 861 asylsökande till Finland. Fram till slutet av oktober 2005 var antalet sökande 3 145. De senaste åren har det kommit flest sökande från Serbien och Montenegro, Bulgarien, Somalia, Irak, Ryssland, Afghanistan och Makedonien.

Andra länders statistik över asylsökande år 2004:

Sverige	23 161
Norge	7 945
Danmark	3 235
Frankrike	117 321
Tyskland	50 152
Storbritannien	75 200
Polen	8 079

År 2004 kom 141 mindreråriga asylsökande utan vårdnandshavare till Finland, till Norge kom 424 och till Sverige 388. Fram till slutet av oktober 2005 var antalet mindreåriga sökande 190.

I Finland får endast en liten del av de asylsökande asyl enligt flyktingkonventionen. En stor del får negativa beslut eller återsänds till ett annat europeiskt land, genom vilket den sökande kommit till Filand och som är ansvarig för behandlingen av ansökan i enlighet med den sk. Dublin-förordningen. År 2004 beviljades 29 personer asyl. 206 personer beviljades uppehållstillstånd på basen av skyddsbehov och 561 fick uppehållstillstånd på andra grunder. Över 70 procent av de sökande fick negativa beslut eller återvisades till asylprocess i ett annat europeiskt land.

Dublin-förordningen

Enligt den sk. Dublin-förordningen är det EU-land (samt Norge och Island), i vilket en asylsökande först söker asyl eller genom han eller han rest in i EU, skyldigt att behandla ansökan. EU-länderna tar fingeravtryck på alla asylsökande över 14 år. Jämförande av fingeravtrycken gör det möjligt att kontrollera om person har redan ansökt asyl i ett annat land. Då ska den sökande skickas tillbaka till den medlemsstat som har ansvaret.

Mera info

Asylsökandes rättsställning, asylprocess och -politik:
Flyktingrådgivningen r.f.: www.pakolaisneuvonta.fi

FRK:s flyktingarbete, intergration, familjeåterförening:
Finlands Röda Kors: www.redcross.fi

Internationellt och inhemskt flyktingarbete, information om flyktingskap:
Finlands Flyktinghjälp: www.pakolaisapu.fi

Mänskliga rättigheter, flyktingars rättigheter:
Amnesty Internationals avdelning i Finland: www.amnesty.fi

Tillståndsärenden, beslutsfattande, statistik:
Utlänningsverket: www.uvi.fi

Mottagning av asylsökande, integrering av flyktingar:
Arbetsministeriet: www.mol.fi/migration

EU:s flykting- och asylpolitik:
European Council on Refugees and Exiles: www.ecre.org
Amnesty International, EU office: www.aieu.be

Världens flyktingar, skydd av flyktingar:
FN:s flyktingkommissarie UNHCR: www.unhcr.ch

Broschyren har förverkligats av Amnesty International finländska sektionen, Flyktingrådgivningen rf, Finlands Flyktinghjälp rf och Finlands Röda Kors med stöd av utrikesministeriet.

Utgivare: Flyktingrådgivningen rf,
Mannerheimvägen 40 D 79, 00100
Helsingfors, tel. (09) 2519 000, fax (09)
2519 0020, pan@pakolaisneuvonta.fi.
Bilder: UNHCR & Finlands Flyktinghjälp
Omslag: Minna Salonen
Tryckeri: Forssan kirjapaino Oy, 2005

